№ 17. Neue Jüdische Zeitung. I. Jahrgang.

נייע יידישע צייטונג

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדען פרייטאג.

פּראָנומעראַציאָן: מונציאַרהייז 4 פל. א. וו. האַרבּאַרהייז 2 „ „ „ „ פּיעטעלאַהייז 1 „ „ „ „

דיא רעדאַקציאָן אונד אַדמינסטראַציאָן בעפינדט זיך: Schiffmannsgasse 6, Budapest, וואָרין אייך דיא פּראָנומעראַציאָנס-געלדער צוזענדען זינד.

אינזעראַטע ווערדען בּילליגסט בּעהאַנדעלט.

Budapest, Donnerstag, 2. Juni 1881. ב"ה בודאַפּעסט, ה' סיון שנת תרמ"א לפ"ק.

יודען, דיא זיך דעם יודענטהומס שאַמען.

בודאַפּעסט, 2. יוני.

דיא בּלוטיגען שאנד-טהאַטען אין יוסלאַנד האַבען אָבּערהאַלב, וואָ יוסשיע ראַהמיט אונד אינמעטעלבּרעכט דאס בּעססערע געפיהל נאָך ניכט נאַכּגיי ערשיטערט האַבען, געכּסט דעם טעפּפּטען אבשיא פּיר דיא יוסשען בּעסטען דאס אינגיטטע מיטלייד פּיר דיא אַרמען אָפּפער אינער אים בּראַנשווייג-ריש פּערטהיערטען מענגע הערזאַרגערפּען. דעזעגע מיטלייד האט זיך אייך אין דער פּערשיעדענסטען ווייזע בּעטראַהטונג. פּאַן ווייסטן דער יודען וואָ דער ניכט-יודען זיך צאַלהאַלטען אינגעער אינגעער טהיילנאַהמע בּעקאַנטן ענערגיע-דען.

דיא לאַנדאַנער יודען-געמיינדע האט בּיים מינעסטער יעזען דער יודענפּרעאַלאַנגען אין יוסלאַנד פּאַרשטעללונגען געמאַכט דיא פּאַנגאַיישע אַלגאַנגע דאס געלדזאַממלונגען אינגעלייטעט. האַנטעלבּרע האַבען דיא ווייגער אַלגאַנגע דאס בּיליגאַממלונגען אינגעלייטעט. אַנדערע אונד דיא ווייגער צוטהאַן. זולבּסט דער יוסשער לאַזער האַט דיא פּעטערבּורגער יודען-יעפּשאַטען אייגנליך בּעפּאַנגען אונד אהר זיינען שטיין צוגעוועזט.

ווייא דענן אייך ניכט? דאס אינגליק איזט ווידער אינגע זאַכּע דעם גלייבּענס נאָך דער נאַציאָנאַלען. עס איזט אינגע זאַכּע דער מעגיינ-הייט אונד דיא מעטעלבּרעכט פּאַרדערט עס. דאס מאַן דעם אינגליקלייכען בּרישעהען, אַלס סענדען פּערגיטטעט, אַרהאַט בּערשטאַרט יודדיש דיא פּראַגטע דיא ווילט אייך ניכט, אַבּ דיא אינגליקלייכען יודען אדער ניכט-יודען, אַבּ דיא אינגאַרישע אדער כּראַאטען יודען? מאַן האַלט, ווייל הילפּע אונד שוץ אַבּ דער נאָטה אללע מענשען בּרודער זינד.

עס איזט נור נאַטירליך, דאס דיא ווכטיגע פּראַגע דער אינטערנאַציאָנאַלען אינגליקלייכען גלייבּענסגענאָסען אין יוסלאַנד איין הייר אין בּודאַפּעסט צור בּעראַהטונג געקאָممען איזט, ווערד ווייר נון, אין דעם בּעסטעגיגלייכען אינזט, דינע אונד הערדערן דער אבּערהאַבּונגע דער הייליגען אישראַעלאַטען יודישען אַרהאַקסען קול. טשנעמידע, הערד הים שייבּע, האַט בּעריטס אין דיא פּרעלעטצטען דרשה דיא נעמידע אַפּגעפּאַהרדט. פּיר דיא אינגליקלייכען גלייבּענס-בּרידער אין יוסלאַנד זאַממלונגען צו פּערגאַנשטאַלטען, אינד צוערשט דיא נאַדע, וואָ-נאַך עס זאַגאַר געבּאַכען איזט, אין זאַלכען פּאַלען לען ניכט נור פּיר דען יודען, אונדערן זאַגאַר פּיר דען דאַרזן בּראַהטן צו זאַממלען. דענן דאַ, ווייא דאס אינגליך אינגעטרעטען איזט, האַבען ווייר נור אייך דען נאַטהאַלידענדען מענשען ריכטיגט צו געלטען.

דיא דיא אַרהאַקסען; אונד ווייא טהאַטען דיא נעפאַלענען? אייך דיא קאַמען צוזאַממען אונד הייעלטען אייגע קאַנפערענץען אַבּ. אים דאַרבּעער אייגע צו ערדען, אין דער דיא אינגליקלייכען יודען צו געשעהען האַבּען. אין דער וואָהנונג דעם אבּגעאַרדנעטען מאַרטין וואָהרמאַנן קאַם מאַן צוזאַממען אונד נאַהמען אין דער קאַנפערענץ טהייל: מאַרטין וואָהרמאַנן, הייר לעוואַי, דזמונד שאָסבּערגער, אַרטהור נייוולט, מאַקס פּאַן בּרילל, דר. מאַרטין מעזער, קאַרל שוואַב, פּייל מאַנדעל, פּייל

וואס אין דער וועלט פּאַרגעהט.

בודאַפּעסט, 2. יוני.

הייטע דאָנערסטאַג דען 2 יוני 11 אוהר פּאַרמיטטאָגס פּאַהט אין דער קאַנגלייכען בּורג צו אָפּען דער פּייערלייכע שלים דעם רייכס-טאָגעס דורך זיינע מאַיעסטאַט דעם קאָניג שטאַמט.

יאָהרעגע דער אַנוועזענדהייט דעם קאָניגס אין בּודאַפּעסט פּיינע אינטערפּאַרטיזען-מאַיעסטאַט אייגע מיניסטער-בּעראַהטונג אין אַנגעלעגענהייט דער איינפּלייבּונג דער מילטאַר-גרענצע שטאַמט, וועלכער אייך באַנגס נראָך פּעאַטשעטייטס אונד סעקציאָנס-ראַטה זשטפּאַ-ווישט בּייוואָהנען. פּון זאַלל נעמערד דיא איינפּלייבּונג ענדגיטיג אַפּסטעטשעללט ווערדען.

אין בּעלגראַד נאַהם דיא שקופּשטינא (סערבּישער לאַנדטאָג) דען האַנדעלספּעראַטאָר מיט אַסטערהייס-אונגאַרן, זאַמטט דען פּאַגע ווערדען פּערפּאַנגען, מיט 112 יעגען 22 שטימען אין. זעהר אבּגעאַרדנעטע עגטהרעטען זיך דער אבּשטיממונג.

אם 24 מאַי איזט דער פּערטראַג בּעטרעפּפּס דער גריעכיש-טירקישען גרענצפּראַגע אין קאָנסטאַנטינאָפּעל אינטערנעמען ווערדען. דאס אין גרייבּעלאַנד אבּגעטרעטענע גבּיעט ווייר דען פּערטראַג אין דער הייהע-אַלגע בּיגגען 3 מאַנאַטען אבּערגעבּען ווערדען.

דיא קאַיזערין פּאַן רוסלאַנד איזט פּיר דיא בּייטהיליגע פּערלעזונג דער רעזידענץ נאַך מאָסקוי, וואָהרענד דער קאַיזער אייגע פּאַרלעגען פּיר קייעף הענט. דאַהין זיא דאס צוריקקעהרען בּלאַטע ווערדען, דאַ זאַלל נאָך קיעף פּאַן דען יודען געוועזען ווערדען מיסטע, אים אלס רעזידענץ-שטאַדט ווערדיג צו זיין. — מיניסטער אבּאַצא זאַלל פּאַר דיענגס שיידען דעם קאַיזער בּעזוכּען האַבען, דאס בּעכּט דער אַפּאַיי-רעגיעראַונגס-אינאַבּגע אין אבּגעטראָטען דער אבּערהאַנד נעהמענדען פּאַלשונגען אין באַנק-נעזעטלשאַפטען צו אבּערלאַסען.

אין לאָנדאָן עפּפּענט דער מיניסטער דעם אייסערן, גראַנוויללע, אייגע דעפּעשאַצאָן אין אַנגעלעגענהייט דער יודענ-פּרעאַלענגען יודען, בּאַראָן וואָרמס מאַכּטע אלס שפּרעכער דער דעפּעשאַצאָן געלטענד. דאס דיא נעגען דיא יודען אין רוסלאַנד פּערבּעטען שנדטהאַטען מיט דעם אַלגעמיינען אינטערעסען צוזאַממענהענגען; דענן עס זיא בּעגרייפלך, דאס דער רוסישע אַבּעל, נאַכּדעם ער נעזעהען, דיא דיא רוסישען אינטערעסען פּערטרעטען יודען בּעהאַנדעלע, נעגען דיא איינגעבּאַרענען יודען ווייטער, לאַרד גראַנוויללע ווייטערהין: אין בּעטרעפּף דעם אַלגעמיינען לעבּענס ווערדען דיא קראַנ-אַנזאַלטע בּעפּאַהנט, אַבּ דערזעלבּע איינע פּערטראַגס-פּערלעזונג נעזעהען; בּעצייגלך דער יודענ-קראַנאַלע אין דר-רוסלאַנד קאָנגע ווערדיג דיא בּעגרייפלך דער רוסישען אייך אַטטלבּיכע יעגע קיינע פּאַרשטעללונגען מאַכּען, אבּגלייך דיא דיעזע פּאַרנאַנגע בּעדויערע.

דיא אַלשטער בּלאַטשטער מעלדען, דיא אונטערזוכּונג האַבען ערגעבּען, דאס וואָהרענד דער יודענ-קראַוואַלע אין קיעף אייך פּאַן בּעאַמטען אונד כּריסטלייכען קרייסלייטען שעס איינגעטהאַן נעזוכּט וואָרדען. אין בּער-

דאָנערעד אונד מאַרטין שווייגער. אונד וואָהרענד דיעזע מאָנגער. דיא מאַן דאָך אלס דיא פּאַרגעהמסטען פּערטרעטער דער בּודאַפּעסטער נעאַלאָגען יודען-געמיינע בּעטראַהטען קאָנן, בּעשלאָסען; דיא האַבען דען אינגליכלייכען אללע מעגשליכקייט פּערלייגענדען אים-שפּרעכ געטהאַן; דאס זיא פּיר דיא נאָטה-ליידענדען רוסישען יודען ניכטס טהען קאָנגען, ווייל זיא מיט דען רוסישען יודען ניכטס געמיין האַבען וואָללען, דאַ זיא אונגאַרישע שטאַאַטס-בּירגער זינד; אונד זיא דיא יודענשאַפט ניכט אלס אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפעסיאָן הייגשטעללען וואָללען.

אינען זיא שמאַהליכען אישפּרוך האַבען לייטע געטהאַן, וועלכע זיך אלס דיא פּערטרעטער דער אינטעללייגענען דער הייעזיגען איראַעלישען קולטוסגעמיינדע האַלטען. דיא האַבען אַלזאָ צוויי דינגע אויסגעשפּאָכען. 1. דאס דאס אים אינגליך ניכט דען מענשען אונד זיינע יודען בּערקוכּטיגען, אונדערן זיינע נאַציאָנאַלטאַט אונד לאַנדסמאַן, אונד 2. דאַהין זיא דיך דער פּיערלך פּאַן דעם יודענטהום לאַסען גאַנגען.

מיט דעם ערסטערן אויסשפּרוך האַבען זיא זיך מיט דעם בּעוואָפּפענען, מאָדערנען יוסטיטען בּייגרען אייגע אייגע שטעפּ נעשטעללט, מיט לעטשטערעם אבּער האַבען זיא נור אין עגגע מיסטע ווייטער נעהאַנדעלט, ווייא זיא בּיזהער צו האַנדעלן נעוואָהנט וואָרען. דענן דיעזע יודען זיא זונד אללע פּאַן דעמזעלבּען מיסטע בּעזעגעלט. ווייא הערר וואָהרמאַנן, דיא וואָהל דער יוסטיז אבּער זיך אדערעס יודענטהומס שאַמען, ווייא דאָך הערר וואָהרמאַנן ערסט יענסט דיא שטעללע אייגעס פּאַרשטעהערס דער הייעזיגען בּיגגען פּאַלשיטע אַלזאָהען נכט צו שאַפען. דיעזע ערערען וואָגען זיך פּאַן דעם יודענטהום לאָס, אים אלס פּערקלידעטע אַמעריקאַ-אַנטשטאַמען מיט אבּגעטראָטען אלס „מאַנאַטען" אייגע לאָבּערלייכע פּיגור אבּצוגעבּען, אבּער דיא דיך אללע וועלט לייסטע מאַכּט. דיא שטעגען אהר מאַרטיריערטהום אלס אויסדרוק פּאַר, אים אדערן געלדבּיטעל פּאַר אדערן גלייבּענסגענאָסען אַנטסלאָך צישטערען צו קאָנגען. אהנע דאַבּיא צו בּעדענקען, דאס עדעלזינן אונד האַכּדערציגקייט דיא ערסטען אינגענשאַפטען אייגעס אינגאַרן דזר אונד בּיא אייגעס אינגאַרישען עדעלמאַנן איזט דיעזע אינגענשאַפט דאַפּעלט. דיא וועלט האט זיך אייך קיינע אינגעגליכ אבּער דען וואָהרען גרונד דיעזער אינגעדאַרטען שמוטצגייא נעטייטשט אונד בּעזעגט הערדען. דיא זיך פּאַן דעם יודענטהום צוגעלעגט לאַסגעזאָגט האַבען, שטעהען בּעבּעזוגע פּערבּאַטטעט פּאַן דען אינגאַרן דאַ. דיא זיך שאַמען, דאס אַלכע לייטע דאס רעכט האַבען, זיך אינגאַרישע שטאַאַטס-בּירגער צו נענגען, אונד דאַמיט אינגען נאַמען צו פּיהרען, דעם זיא שמאַך אונד שאַנדע בּעריטעט האַבען.

דיא ערסטע שפּענדע מיט 2 גולדען צו גיבּען דער אינגליכלייכען רוסישען יודען האַט אין נעוויססער הערר שוללער, אין ניכט-יודע, דער רעדאַקציאָן דעם „אבּעטטער לללאַד" אבּגעזענדעט.

אללען ס. ט. אויזרעלטען צור צעפאללענען בעאכטונג!

אונטער אויפזיכט שלי הרב מו"ה יחזקל דוכיר הכהן אין ווינען (תחן הרב הגאון מו"ה יחלמן שפטעער ז"ל) ווירד אין דער אבריק דער הערמען

אויג. טשינקעל זאהנע אין ווינען,

X. Bezirk, Laxenburgerstrasse Nr. 6—8.

כשר ציכאָריען קאפעע,

דאס נאנצע יאהר הינזוינד ערצייגט. דיא דייפבעצעגלינען אשטעטטע טיאנע דאס סינגוס צעגען צו ווערווירדיגן דעם אבערראבבינערס אונד דייסבאשטס-אנגענאדענען, הערמן סינאן יי ר י ב ע ר, צו קראקוי. יעדעס פאקצען קאפעע-סורראגאט איזט וואהל פערזיגעגלט מיט דעם ראבבינאטס-זיגעגעל, אונד עראהלט יעדער ס. ס. קייסער אין אינן טעסס. דער דיא קבהיים דער וואארע בעזונדערינגע.

צו האבען אין יעדעס ערגאמערטען קייס-מאנגס-קעשאפקע זאיזאהל אין בוראפעסט אלס איך אין דער פראפינ. (11—20)

אויסטיגפטע אין בודאפעסט, עשטיילט אונטער פעטטע-מער הערר יוליאוס קאנ י ג.

V. Bezirk, Grosse Kronengasse Nr. 19.

וויכטיג פיר רעגאלינגפאכטער!

טרעבער-עססענין, סלייזאזיטצ-עססענין, רום-עססענין, לאגער-עססענין אינד אללע ליקאר-עססענצען אין אלע צור ערצייגונג פאן גיטטיגען גטטראנקען איך קאלטעס יעגנע אהנע KEEN-אטע bei **Arnold Watterich, Budapest,**

Fabrikslager: Tabakgasse, vis-á-vis dem ital. Tempel.

מאנופאקטאנטס-כיכער אין אללען שפאצען גראטס. ווינגקלארפלפער, ווינבאקעעטס, ווינ-פערמערטרונגס-עססענין, ווינ-ניגס, עטטיגערינגס-פלפער, גלינצערין עטצ. צור ווינמאנופ ו-לאצאן.

המכערזאאס. טראגענזאאס בילינסס.

! פיר הויפרוען

וואארע „פראנק-קאפעע". נאמלך דיר עכטע פאן

הינריך פראנק זאהנע אין לינץ

ניכט נור, זי ווירד ער ניכט פאן זי פיעלען אארבייטען קאנטען אנגעפיגדעט. אונד נור ניכט אין שקיקטטיג אארבעט, דרוק אונד אפטיר נאכגעמאכט. נא ! אנאר דער נאמע אונד דיא שטעמפאלקען ניכט נאכגעדרוקט. וואללען זיא האבען אין אלע צור ערצייגונג פון הויפרוען אין אלע אבריק דער הערמען

עכטען פראנק-קאפעע

מיט דעם נאמענזעטצע

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

דער צוזעטצ אונטער דער אבר-אויזיכט דעם הערמן אבבינער פאלאמאן שטעצער ערהווירדען אין ווינען, שוואבער דער הערר אלעקסאנדער שרייבער אין דען קראקוי, נעפאלשטיגט אונד

כשר פיר איזראליטען כשר

אלס יטטיגלל פארשלאך כשר נא-אנטיגט אין צו האב-בען אין אללע נאך-אונד דעטאיל-האנדלונגען.

W. STUTZ in WIEN,

Mariahilferstrasse Nr. 28.

עמפפעהלט דען נעגערטען פריען ווין נאכפאס לאנגער פאן שטיטעלן, ווערה מאדערן, פאן דער שטרינג נאך ריק-וארטס צו פרייזיגען, אין 8 נולדען פון שטיק. נעזוארנ-ליכע, 13 צענטיטמעטער בייטס רקוארטס מיט האארע 7 נולדען 50 קר. קלייניגערע צו 4 נולדען, בעצעגאן צאפפע, ווערה שאן, נור 5 נולדען. פעריקען, אלבע אונד נאנצע אויס"ס בילינסטע. איינזענדונג נייער שטריכע אין בעליעבטען האאר-אבען, אללעס עכטע אונד אונ-פערפאלשט צור אללטסטן צוזייטיגדנייס דער נעגערה-מען ס. ס. קונדען.

נייע יידישע צייטונג.

מען אלס שטייערצאהלער אונד פערטהיידיגער דעם פא-מעלאנדעס זאללען זיא ווייטער טראגען, דיא אנטי-סעמיטען זינד ניכט אן דומם, ווייל זיא זיך שטעללען.

* (דיא קאנגנונג-קראנונג אין בו-קארעסט) בעקאנגטליך האט דער רומאנישע לאנדטאג איסטגעשאפען, רומאניען צום קאניג-רייך צו ערהעבען אונד דען פירסטען קארל צום קאניג צו קראנען.

דיא צערעמאניע דער קראנונג קאניג קארלס I. פאן רומאניען האט זאנגטאג מטטאגס אינטער גענפפאלטונג איסטרעמעוהנליכען גלאנצעס אונד פאמפעס שטאטטגעפונדען. דער קאניג, אין דער אינ-פאנטעריע איינעס דייזיגאנס-גענעראלס, אונד דיא קאניגין, אין אינן לאנגען קראנונגס-מאנטעל געהילטט, האבען מיט דעם ערב-פרינצען לע-אפאלד פאן האהענצאללערן, דא זיא זעלבסטט קיינען טהראן-ערבען האבען, אינד דעס-טען ביידען זאהנען אויף דעם אם פלאטצע פאר-דער קאטהעדראלע ערר-כטעטען ייטכען טהראנע פלאטין גנענאممטן, אללע האהען צייטיל-רען אונד דיפלאטטרטען, אללע האהען צייטיל-אונד מיליטאר-, זיוידגעטראגער, דאס נעזאممטע דיפלאמאטישע קארפס. גענעראל בוזיעה, אלס פערטרעטער דעס קאזיגר-קאניגס פאן אסטער-ריייכ-אונגארן אונד מעדרערע אנדערע אסטער-ריייכישע אפפיציערע פאם רעגימענטע קאניג קארל פאן רו-מאניען, זאוויא צאהלרייכע דאמען האבען דעם פיערליכען אקטע בייגעוואהנט. דער פרימאס פאן רומאניען אונד דער מעטראפאליט פאן מאלדוי, אינסגעזאמט פאן זעכס בישאפען אונד דער נייסטליכקייט, נאהמען אונטער פייעס הימ-מעל דיא איינוויהונג דער ביידען קרא נען פאר. דיא קראנץ דעס קאניגס איזט אים שטאהל, יינע דער קאניגין אים נאלד. דאס הערשער-פאאר וואהרדיג איך דעם הינ- אונד ריקוועגע מיט אנאנטטערבאכענען הערראהם בעגרייסט. דיא בעצירקע, שטאדטע אונד דאר-פער נאנץ רומאניענס וואהרן דורך צאהלרייכע דעלעגירטע פערטרעטען, וועלכע דעם קאניג דעם וועגנס אינגעטעללט וואהרן, דען דער קאניג-ליכע צוג פאססטרעט, נאך דער ריקקעהר אין דען קאניגליכען פאלאסט עמפפינג דאס קאניגס-פאאר דיא גלייכנייטע דער פערטרעטער דער אינטערנאטיגן מאכטע.

דיא רומאניש הייפטשטאדט וואר פיאכט-פאלל דעקאריירט אונד באט אייגען הערליכען אנבליק. איך וואוינט דעם קאניגס וואהרדיג דאס פעסט אין וואהרהאפט נאציאנאלאס אונד פאלקס-טהיילנאהם. אבענדס וואר אייגע אללעמיינע בעליכטונג. אללע פעסטליכקייטען, שייטעל-לוגגען אונד טהעאטער וואהרן גראס.

דיא קראנונגס-פייערליכקייט ערלעבט נור דורך אין נעוויטטער אונד אייגען קורצען בעגע-גנום אייגיגע שטארונג. דאס אטטס-בלאטט פער-אפפענטליכט צאהלרייכע בעגגאדיגונגען פאן פערטרהאלטען.

* (דאס ראהשילדשטאמם הויז.) דורך דאס אבברעכען דער הייטער דער יודיע-נאסטע אין פראנקפורט אם מאין וואהרן דיא ראהשילדס מיט דען שטארקשטען בעגראדיגן אין אייגען פאצעס נעראהטען. דיא שטארק פראנקפורט האט פון פיר דאס ראהשילדשע שטאممבאום, דאס דער גיגיגערע דיעזעס בעזוכ אין בעלגען. אן דער אפטלרכען זייטע דער יודענגאסע נאך דעם שטאט יעפפסקראפפע נעוואהרענונג אורשהילע דיא סוممע פאן 18,000 מארק צו צאהלען.

יענע נעגרטען אבגענעגען, דערען פראגמענטציאן צו ערלע איזט, בטטטען ווירד זאפארט דיא בעגיגיגונג אהרעס אבגענעמענס אינגעלטטען. דאמט אן דער צוזוגנונגס דעם בלאטטעס קיינע אונטערבעגיגונג אינטערעסע.

האנדעלס-בעריכט דער וואכע.

בודאפעסט, 26. מאי.

וואהרענד דאס מאנטאקטוגעשאפט זיך יזדער לעב-האפט עגטווינקעלטע, וואגט נאכטעלך דיא פעסטליכקי-טען אנלאס באטען, בעליעב דער פראדוכטענפערקעהר איין זעהר בעזיעהנגסקע. דער נעלדשאפאנד איזט פאהוואהר-רענד קאפפס, דאך איזט דער צינזפס ניכט פערטהייערט וואהרדיג.

וויינען. מאטטע שטימטונג אונד אינפאלגע דעסטען אשטטטע טיאנע דאס סינגוס צעגען צו ווערווירדיגן דעם אבערראבבינערס אונד דייסבאשטס-אנגענאדענען, הערמן סינאן יי ר י ב ע ר, צו קראקוי. יעדעס פאקצען קאפפע-סורראגאט איזט וואהל פערזיגעגלט מיט דעם ראבבינאטס-זיגעגעל, אונד עראהלט יעדער ס. ס. קייסער אין אינן אט-טעסס. דער דיא קבהיים דער וואארע בעזונדערינגע.

צו האבען אין יעדעס ערגאמערטען קייס-מאנגס-קעשאפקע זאיזאהל אין בוראפעסט אלס איך אין דער פראפינ. (11—20)

אויסטיגפטע אין בודאפעסט, עשטיילט אונטער פעטטע-מער הערר יוליאוס קאנ י ג.

V. Bezirk, Grosse Kronengasse Nr. 19.

8	7	6	5	4	3	2	1	0	N.
16.20	16.70	17.70	18.40	19.20	20.00	20.60	21.20	22.16	g.
8 1/2				פייגע מייע נאכט מייע				8 1/2	N.
13.90				4.20		5.20		15.10	g.

אזוואסטון. שוואכעס נשאפס. קאהלרעפס 12 נולד' 75 קר'. באאמטער 11 נולד' 88 קר'.

רבאל נעשאפסלאן, מיט 32 נולד' 50 קר' ביז 33 נולד'.

שפיריטוס. אנאהלטענד רעגער אבזאטץ. שפיריטוס פון ראפפינעריע 34 נולד' 50 קר' ביז 34 נולד' 75 קר' מיט נאפפסטפיל 31 נולד' 75 קר' ביז 32 נולד' 50 קר', אן קאנזומטענטן 32 נולד' 50 קר' ביז 33 נולד' — קר', פרעס-העפעניוואארע 33 נולד' 50 קר' ביז 33 נולד' 75 קר'.

פערזאלעמס. פעסט 17 נולד' 75 קר' נעטטאפ קאססא פער 100 קילא.

צוויעטשקען. מאטטער. באפנישע 19 נולד' 50 קר', פרימא אאן 20 נולד' ביז 20 נולד' 10 קר'.

לעקוויאר. סלאוויאנישע וואארע 27 נולד'.

שאפפיאלדע. נאנזלכער נעשאפסס-שטילשטאנד.

פאבריקסמאאס. נעוויאטעגע וואללע 2 נולד' 5 קר' ביז 3 נולד' 70 קר' פער מילא.

אינשלעטט (חלב). קעגע-אינשלעטט 42 נולד' ביז 43 נולד' שוואכער אנזאטץ.

וויינעשיל. נטעג וואארע 62—64 נולד', נעיינגערע 51—55 נולד', יונגע נעפאנט.

קנאפפערן. אינגאריש וואארע 20—21 נולד', האנ-ריאלע 23—24 נולד', פערבישע 17 ביז 19 נולד'.

ראהע הייטע. אין דער אבגעלייפענען וואכע וואר אין שוואכ לעבאפפטערעס נעשאפט. פריימא פראקענע אונגארישע אקקעגרייטע 108—110 נולד', דייטשע אקקעגע דייטשע 110—114 נולד', קוהדייטע 110—108 נולד', אונ-גארישע פשטלענגע 120—125 נולד'. האכפריימא מאהריי-טע לאנדראסדייטע 11—10 נולד', מיטטלערע 8 נולד' 50 קר' ביז 9 נולד' 50 קר' פער פאדר. קאלבפללע 206—210 נולד'.

פערלאזונגען.

— (קנעלייטיש-לאזע.) ביי דער אם 2. מאי 1881 אין בודאפעסט אם נעגענאممענען 39. פערלאזונג דער נאפאלין קעגלעווייטשען לאפטפיריי-אנלייהע פיעל דער דייטשטפפפיר מיט 10,000 נולדען נומער 57892 אונד דער צווייטע טרעפפיר מיט 1500 נולדען איין נומער 39884, פיר-גיגע נעזאגנונג יע 500 נולדען: נומ' 34805 אונד נומ' 63669; יע 200 נולדען: נומ' 4315 46915 אונד נומ' 49162; יע 100 נולדען: נומ' 3723 12302 16666 20923 אונד נומ' 37631; יע 50 נולדען: נומ' 62903; יע 60531 47984 36236 35266 1908 33411 31799 30352 23691 5204 אונד נומ' 59965 57208 47403 39558 נולדען: נומ' 65041.

לאטטע-ציהונגען פאם 21. מאי:

ווינן:	49	40	79	78	35
גראץ:	77	14	89	25	39
טעמעשיואר:	24	85	28	21	11
פאם 25. מאי:					
בריגן:	77	27	77	42	30

קארעשפאנדענץ דער רעדאקציאן.

הערהן ווייגבערגער אין מ. ווינבערגער אין ש. קאמער אין מ. פאם אירהע אנפראגען בעגעגיך דעם וואגעטליך לעמאלינען עשיינענדע בעזאגנונגען, זע קאנגנ ווייר אירהנען נון בעשטטמטע מטטהיילען, דאס פאם 1-טען אונטסקאפפאנגען אונזער בלאטט בעמאל וואגענטליך אי"ה עשיינען ווייזד.

פעראנטוואר־ליכער רעדאקטער:

יקותיא הכהן לעדערער.

Herausgeber und verantw. Redakteur: Carl Lederer. Druck von Emerich Bartalits. Budapest, VIII., Eßterházygasse Nr. 12.

זאבע, דיא זינדען דער מענשען צו שטראפען, דאך אייך ווייר זינדיגע מענשען זינד. דיא שטראפט פיר דיא זינדען דאס מאכט זיך פארבראהלטען, אונד דער מענש בעגעדט איינע מאמאכטונג דער מאיסטאב נאטטעס, ווענן ער אין זיינע רעכטע איינגעשטאב. דאהער ווארט אין אין פיר זייטעריגן צייטען, אלס ווילדע, ראהע פאלכער איבער יודען העיליגפאלנען זינד, דאס אימער דיא פאסטונג דיא יודען מיט שוטין גענאמען. איך עטצא, גי-ליעבטע קינדער, ווענן שלעכטע ליטע אונטער דער איס-ערד, דאס זא נור איס „פ-אמטיג-קייט" גענען דיא אינגליבינגען יודען העטצען, איך צים קאמפפען גענען דיא יודען איפפאר-דען, זא לאסטעט איך נוכט פערפ-הרען אונד ווייזטע ערד פערלאקונג צוריק. אונד זא ווירד פ-ערדען גלייבען מיר ברינגען אינזערע לאנדרס, ווענלבעם דעם פ-ייערדענס זעהר נאהדיג האט!" — דער פאטשאפט דער וואר-שייער יידי-שען גמעמינדע האט זיך צים ברעצלאוי פ בעגע-בען אונד איהם הערפיר מיט דען וואר-מסטען וואר-טען גערענקט.

* (דיא נ ה י ל י ס ט ר י ע ס ס ע ר ה ע ל פ-מ נ ן) בעפיעדעט דיך נאכין אין דיא אינגע צי-טונגען האבען דיא נאכריכט פערבר-יטעט, דאס דיא פאלייא דורך שרעקליכע קוייאלען אונד מאטערן דרינגעלבע צו איינעם געשאנדרעסס צייטונגן וואללטע, אונד האטטע מאן זיא אנגעב-ליך צו צו פ-אבע אין פ-עדערענקס אונד ווידער דאנן צים לעבען גע-בראכט. אין פאלגע דעזער קוא-לען וואללטע זיא איינע פ-רזעבירט צו ווילט גע-בראכט האבען. נון ברינגען דיא „פעטערסבור-גער צייטונג" דיא נאכריכט, דאס מערדערע הערפאר-אנגעדר אראצטע דיא ניהלילסטען עססע העלפאמאן אים אررעסטע אונטערזוכט האבען אונד בעשטאטיגען דאס דיזעלבע קיינע פעהל-גע-בוירט געמאכט. דאס הייסט זיא האט נוכט „בפיל" גע-ווענען אונד ניממט אירע שוואנגער-שאפט דען רעפלמאפ-גען פארטליך.

* (פ אל ש ט נ צ ע י י א א ן נ י א פ ע ס ש ט ל.) מאן שרייבט אים בעזן אין דער שווייץ: אין גנץ האט איינע אנצאהל פערדאפטונגען ווענען פאלשטנצייא שטאטטגעפונדען, וויעלע ווייטהר דיר נגנגענשאפט דעם אללטעיינען מאנגס-נעשפ-אבעס ווגד. שאן זיט איינער צייט ווא דיא דאפטיג אפלייא בנגאכריכטען וואדרדן. דאס אין גנגע מערערע וועק-שאפטען פיר דיא פאבריקאציאן טיך לשטליך.

* (פ אל ש ט נ צ ע י י א א ן נ י א פ ע ס ש ט ל.) מאן שרייבט אים בעזן אין דער שווייץ: אין גנגע האט איינע אנצאהל פערדאפטונגען ווענען פאלשטנצייא שטאטטגעפונדען, וויעלע ווייטהר דיר נגנגענשאפט דעם אללטעיינען מאנגס-נעשפ-אבעס ווגד. אין דער שווייץ אין בעזעלטשונג איינעם אפם מיליטאר-מאנאטנשן בייגעגעבענגן אפפיצירס מיט 6 מאנן, יעצטע וואר אין דיזעלבע אונד ווידער מאכליך נאך דאהראהנ: מיין מאנן שטעללטע אללעס אין פיר-פיטונג, אונד דער הערר גנג אין גגגעגנוואר דעם אנטס-פיזיאנאלעס דיא בנכטע דורך. ווער מאן אבער דיא עגשטעטליכע איבער-וואשונג שלרלנגן דיא מיינען נאטטען טראפ, אלס דער בעפאללמאכטיגטע איהן בים דער וואר-שן אנפהרר: „וואס זיגר דענן דאס פיר 10.000 שהאלער. דיא איינעם הערן פאן פעטטער אבגעגעבען וואר-דן? אונד דער איהם דיעזער הערר פאן פעטטער?" מיין נאטטע וזכטע דיא קוייטשונג הע-ביא, אונד לעגטע זיא אפ. „וואס וואל-לען זיא דאמיט אגגען?" שרייטט עגגער אפלל וואהנט. איך ווערדע אין וואהל נוכט ווען וגלבסט זיין, דעם זיא דיעזע מומפע עשטטעלטטן?" מיין נאטטע גנגמעער איינען פ-יטטעל-ליכן בעפרגן אתגענגה, ע-בלאטטט, אונד עططיע דע-שע שטאטטפערנד: „וואס וואהר נכט אללרין . . ." דער הערר ליעס איהן נכט אים-ערדען, אגדערן יזקף נכבגאבעיש: „דיא שליסטער צי דער אפטטא!" דיעזע וואהיזדן זאגליך הע-בייגגעבאכט, דיא קאטטא נגאפפגעגן. דיעזע-ווגגגן אונד — נאגין נאטטרליך וואר אין אנגאגג פאן 10.000 שהאלערן צו עططיקן. „דיא אזוואכט אידרער פפפליטטפ-ינגפטגגגן ווייטגעזגג פאגגגט מיר אן, קלאר צו ווערדען", אגגטע הערר פאן פגגטער מיט נגטטע-ער אין קגגגטגגגן ווגגגן, אונד מיר פערהאלטונגס-בעפעהלע הארגן." אד מיין נאטטע בייא דיעזעם עגשטליכטטע פע-הארטע, עגפפארגטע יזך דער פ-ערדע, האבטטע אויפגע-בראכט: אונד נאך דיא פ-ערדע אין פיר-פיטונגען אין בעגעדט אין נוכט פערפ-הרען אונד ווייזטע ערד פערלאקונג צריק. אונד זא ווירד פ-ערדען גלייבען מיר ברינגען אונד אין אנגעב-לאנדרס, ווענלבעם דעם פ-ייערדענס זעהר נאהדיג האט!" — דער פאטשאפט דער וואר-שייער יידי-שען גמעמינדע האט זיך צים בעגעגנען פ בעגע-בען אונד איהם הערפיר אין דען וואר-מסטען וואר-טען גערענקט.

* (דיא נ י ה י ל י ס ט ר י ע ס ס ע ר ה ע ל פ-מ נ ן) בעפיעדעט דיך נאכין אין דיא אינגע צי-טונגען האבען דיא נאכריכט פערבר-יטעט, דאס דיא פאלייא דורך שרעקליכע קוייאלען אונד מאטטערן דרינגעלבע צו איינעם געשאנדרעסס צייטונגן וואללטע, אונד האטטע מאן זיא אנגעב-ליך צו צו פ-אבע אין פ-עדערענקס אונד ווידער דאנן צים לעבען גע-בראכט. אין פאלגע דעזער קוא-לען וואללטע זיא איינע פ-רזעבירט צו ווילט גע-בראכט האבען. נון ברינגען דיא „פעטערסבור-גער צייטונג" דיא נאכריכט, דאס מערדערע הערפאר-אנגעדר אראצטע דיא נ ה י ל י ס ט ר י ע ס ס ע ר העלפאמאן אים אررעסטע אונטערזוכט האבען אונד בעשטאטיגען דאס דיזעלבע קיינע פעהל-גע-בוירט געמאכט. דאס הייסט זיא האט נוכט „בפיל" גע-ווענען אונד ניממט אירע שוואנגער-שאפט דען רעפלמאפ-גען פארטליך.

* (פ אל ש ט נ צ ע י י א א ן נ י א פ ע ס ש ט ל.) מאן שרייבט אים בעזן אין דער שווייץ: אין גנגע האט איינע אנצאהל פערדאפטונגען ווענען פאלשטנצייא שטאטטגעפונדען, וויעלע ווייטהר דיר נגנגענשאפט דעם אללטעיינען מאנגס-נעשפ-אבעס ווגד. שאן זיט איינער צייט ווא דיא דאפטיג אפלייא בנגאכריכטען וואדרדן. דאס אין גנגע מערערע וועק-שאפטען פיר דיא פאבריקאציאן טיך לשטליך.

* (פ אל ש ט נ צ ע י י א א ן נ י א פ ע ס ש ט ל.) מאן שרייבט אים בעזן אין דער שווייץ: אין גנגע האט איינע אנצאהל פערדאפטונגען ווענען פאלשטנצייא שטאטטגעפונדען, וויעלע ווייטהר דיר נגנגענשאפט דעם אללטעיינען מאנגס-נעשפ-אבעס ווגד. אין דער שווייץ אין בעזעלטשונג איינעם אפם מיליטאר-מאנאטנשן בייגעגעבענגן אפפיצירס מיט 6 מאנן, יעצטע וואר אין דיזעלבע אונד ווידער מאכליך נאך דאהראהנ: מיין מאנן שטעללטע אללעס אין פיר-פיטונגען אונד דער הערר גנג אין גגגעגנוואר דעם אנטס-פיזיאנאלעס דיא בנכטע דורך. ווער מאן אבער דיא עגשטעטליכע איבער-וואשונג שלרלנגן דיא מיינען נאטטען טראפ, אלס דער בעפאללמאכטיגטע איהן בים דער וואר-שן אנפהרר: „וואס זיגר דענן דאס פיר 10.000 שהאלער. דיא איינעם הערן פאן פעטטער אבגעגעבען? אונד דער איהם דיעזער הערר פאן פגגטער?" מיין נאטטע וזכטע דיא קוייטשונג הע-ביא, אונד לעגטע זיא אפ. „וואס וואל-לען זיא דאמיט אגגען?" שרייטט עגגער אפלל וואהנט. איך ווערדע אין וואהל נוכט ווען וגלבסט זיין, דעם זיא דיעזע מומפע עשטטעלטטן?" מיין נאטטע גנגמעער איינען פ-יטטעל-ליכן בעפרגן אתגענגה, ע-בלאטטט, אונד עططיע דע-שע שטאטטפערנד: „וואס וואהר נכט אללרין . . ." דער הערר ליעס איהן נכט אים-ערדען, אגדערן יזקף נכבגאבעיש: „דיא שליסטער צי דער אפטטא!" דיעזע וואהיזדן זאגליך הע-בייגגעבאכט, דיא קאטטא נגאפפגעגן. דיעזע-ווגגגן אונד — נאגין נאטטרליך וואר אין אנגאגג פאן 10.000 שהאלערן צו עططיקן. „דיא אזוואכט אידרער פפפליטטפ-ינגפטגגגן ווייטגעזגג פאגגגט מיר אן, קלאר צו ווערדען", אגגטע הערר פאן פגגטער מיט נגטטע-ער אין קגגגטגגגן ווגגגן, אונד מיר פערהאלטונגס-בעפעהלע הארגן." אד מיין נאטטע בייא דיעזעם עגשטליכטטע פע-הארטע, עגפפארגטע יזך דער פ-ערדע, האבטטע אויפגע-בראכט: אונד נאך דיא פ-ערדע אין פיר-פיטונגען אין בעגעדט אין נוכט פערפ-הרען אונד ווייזטע ערד פערלאקונג צריק. אונד זא ווירד פ-ערדען גלייבען מיר ברינגען אונד אין אנגעב-לאנדרס, ווענלבעם דעם פ-ייערדענס זעהר נאהדיג האט!" — דער פאטשאפט דער וואר-שייער יידי-שען גמעמינדע האט זיך צים בעגעגנען פ בעגע-בען אונד איהם הערפיר אין דען וואר-מסטען וואר-טען גערענקט.

* (דיא נ

דײַטשע פֿאָמען 20,000 ייִדישע פֿלעכטלינג אין. דאָ זײַנען ייִדישען מילאָשע-בעזאָטצינגען וועגן דער פֿערשטאָרקונג. דאָס באַנדעראָ איז אין רוב דער פֿלאַמען.

דעם קאָנגרעס דאַנק אין אָנגאַרן.

אַנלאַנג דער עמעסאַנגס-פֿײַערלעכקײַט פֿאַר דאָס קראַפֿטיגלעכע פֿאַאַר אין בודאַפּעסט האָט זײַנע מאָעסטאָט דער קאָנג אין דער מינעסטער-פּראָזידענטן אין אַלגעראַלאַבסטן האַנד-שרײַבן גערהטעט. אין וועלכעם ער אָנגאַרן פֿאַר דאָ זאַרמע. דער פֿלעכטלינג אײַנגאַהמט זײַנער קינ-דער דאַנקט. דאָס קאָנגלעכע האַנדשרײַבן לײַ-טעט ווי אַ פֿאָלגט:

„לעבער טײַטאַ! דאָס גלאַנצפֿאַלדן פֿעסט-טאָג פֿאַר פֿערמאָהלונג מײַנעם אָהנלעבן. דעם טהראָנפֿאָלגעס, וועלכע מײַן פֿאַטערהערן אונד מײַנע גאַנצע פֿאַמילע מיט פֿײַנדע עפֿיללטען, אונד עבענזאָ דאָס בעײַסטעטע אײַנפֿלעכטע פֿערפֿלעכטונג, מיט וועלכער מײַנע קינדער-יונגסט אין בודאַפּעסט פֿאַמפֿאַנגען וואָרדען, בעטשען מיר זײַערדענס אײַנען ווילקאָמענען אָלאַס, מײַ-נגס גלעכטבען אונגאַרן אונד בעזונדערס דען גראַפֿען בעײַהנען דער הײַסטאַטט מײַנע דאַנקבאַרע אַנערקענונג אײַסדרקען.

דאָס צאַהלאָזען בעײַזײַן וואָהרהאַפֿטע לעבע אונד טהײַער אונדאַנגלעכקײַט, דאָס אײַנגלעכ-זײַנשע פֿאַן געזעלשאַפֿטען, געמײַנדען אונד אײַ-צעלנער, דאָס בײַ דער געלעגענהײַט פֿער-אײַנשטעטען פֿעסטלעכקײַטען, דאָס וואָלטהאָ-טגען שטאָפֿנגען אונד אײַערשטאָלען געשענקע בעצײַגען, דאָס דאָס נאַצאָן מיט רבטעגס פֿאַ-טראָאַשען געפֿיהל דאָס בײַ צײַטאָן אונד בעדײַטונג געהעגט אונד אַלגעמײַנע גלוק-ווינשע פֿאַן גענעראַלזשאַפֿטען, געמײַנדען אונד אײַ-נגעלנען, בין אײַך דעם פֿעסטען גלײַבענס, דאָס דער גענעראַלפֿעלדמאַרשאַל פֿאַן מאָלטקע אַלס 1800 פֿערענגלוקטע ייִדען מיט ווײַבערן אונד זײַנלינגען בעפֿינדען. אײַך נאָהערטע מיר דעם שאַפֿפֿען; פֿאַר דעם טהאַר פֿערזאָרגטען בעזולבען לאַנ אײַן 10 אָהרענער קנאַבען אײַס שטערבען.

אײַך טראָט מײַן דאַנק שאַפֿען אײַן; עס איזט דעם אײַנע אַרט אַלגעמײַן, פֿאַן אײַנער מענגע זײַך מאַטעריעלדער זײַנדער עפֿיללט. דאָס פֿונדער וואָר פֿינסטער. לאַנג, שטומפֿע, נור פֿאַן אײַנגע אונשליטס-מערצונג שוואָך בעלײַכטעט. וועלכע פֿאַן מטשערן קראַנקער קלײַנער מיטגעדער אײַן דען האַנדען געהאַלטען וואָרדען. אין בעטײַבענדער שעאַנאַנגס הערדשען דאָ, דער אַרט שטאַנדע וואָר, עדען געזונדען מענשען זײַנדערצײַ-זײַנדפֿען, גע-ווס וואָרע דאָ דאָס האַרטעסטע הערען ניכט שאַנדהאַפֿט געבלײַבען. דאָ נאָס בע אַן דײַנער נעאַנגסטענען, צײַטאַמענגעלײַפֿענען אונד פֿער-שעפֿטען מענגע שרעקלײַכע פֿאַרגאַנגע; מיט-טער זוכטען אָהרע פֿערלאָהרען גענאַנגענען קינ-דער. דאָ לײַטע דראַנגשען אין אַנגאַרע, אונדער ערדמאַנן פֿלאַטען פֿינדען וואָלטען. דאָרט ווײַ-טער צבאַר זאַעבען אין דעם קאָהלען, קוהלען באַרען פֿאַר דער אײַנען אײַנע צײַטשרײַבונגען מעג-שען אונפֿאַסענדען מענגע אײַנע הולדערען אין קינד אונד אײַנגע אנדערע זאַהען אוהרער גע-דרונגען פֿעטע אַנגלעכקײַט. אַלע דער אַנגלעכלעכן הולדערונגען ווײַנטען אונד אונהעהלאַנטען.

אין גרײַן ערצאַהלטען: „אָדר האַטטע 20,000 רבבען אים קאַסטען אונד אײַנע ווערטשאַפֿט אײַן דער דעמאָקראַטײַע. אונד עטטעס האַבען אײַך דעמאָ דער אַלגעמײַנע אונד אַלגעמײַנע אַנגלעכקײַט אונד אַנגלעכלעכען אונד אַנגלעכלעכען אונד אַנגלעכלעכען